

Силабус курсу
Епістемологічні проблеми сучасної філософії

Освітній ступінь – *магістр*
Галузь знань *03 Гуманітарні науки*
Спеціальність *033 Філософія*
Освітньо-професійна програма *Філософія*
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – 1 рік, I семестр
Компонент освітньої програми: *обов'язковий*

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: *українська*

Керівник курсу
к. філос.н., **Марасва Уляна Миколаївна**

Контактна інформація ulyana.marayeva@uzhnu.edu.ua; 050-934-72-09

Опис дисципліни

Навчальний курс «Епістемологічні проблеми сучасної філософії» спрямований на розкриття найважливіших питань епістемології та теорії пізнання, передбачає висвітлення сучасних тенденцій розвитку філософії у світлі особливостей розвитку сучасної науки. В процесі вивчення курсу особлива увага приділяється питанням сучасної епістемології, статусу та інтерпретації знання у класичній та некласичній традиції, сутності смислу у комунікативних практиках, підвищений інтерес до наукових і позанаукових форм знання, комп'ютерних технологій, нейрофізіології, процесів гуманізації та гуманітаризації науки, що значно впливає на сучасний розвиток науки.

Метою курсу є поглиблення знань з гносеології та епістемології, нове прочитання феномену «знання» під кутом нових досліджень, окреслення актуальних філософських проблем теорії соціального/гуманітарного пізнання та шляхи їх розв'язання, що передбачає систематизацію та узагальнення вже здобутих знань при вивченні фундаментальних філософських дисциплін, розгляд особливостей та перспектив розвитку сучасної науки під впливом інформаційних технологій, поглиблення навичок філософської рефлексії та активне їх залучення до науково-пізнавальної та філософської діяльності.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни	
Тема 1. Основні проблеми сучасної епістемології.	Знати теоретичні основи епістемології, її сучасний стан розвитку
Тема 2. Статус знання в сучасній епістемології	Синтезувати основні напрями та парадигми сучасної епістемології,
Тема 3. Переосмислення статусу суб'єкта пізнання в сучасній епістемології.	Розуміти специфіку філософського вчення про пізнавальний процес,

Тема 4. Сучасне розуміння істини в пізнанні	Синтезувати класичне та некласичне трактування феномену «знання», «істина», її релятивізм.
Тема 5. Сучасна теорія смислу.	Знати поняття «смысл» в комунікативних практиках. Аналізувати поняття смисл, нонсенс, габітус.
Модуль 2. Сучасні практики філософських досліджень	
Тема 6. Комунікативна раціональність в сучасній теорії пізнання	Знати сучасні тенденції розвитку пізнання і знання, розуміти і аналізувати сучасну гносеологічну ситуацію, роль метафори в комунікації.
Тема 7. Проблема інтерсуб'єктивності в сучасній епістемології.	Розуміти сутність інтерсуб'єктивності, її соціально-філософський та соціально-епістемологічний аспекти.
Тема 8. «Тілесність» в пізнанні як сучасна епістемологічна проблема.	Синтезувати проблему тілесності в сучасних епістемологічних дослідженнях.
Тема 9. Особливості та перспективи розвитку сучасної науки.	Аналізувати вплив спеціальних наук на розвиток когнітивних процесів та інформаційно-комунікативних технологій як зміни осередку людини, міждисциплінарний характер сучасних епістемологічних досліджень.
Тема 10. Специфіка та проблемність соціальної епістемології.	Знати сутність соціології пізнання, предмет соціальної епістемології та сучасні трансформації наукової комунікації.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач;
ЗК 3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з іншої предметної області;
ЗК 5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, що передбачає вміння застосовувати для вирішення пізнавальних задач ефективні стратегії і засоби;
ЗК 8	Здатність до абстрактного мислення, оперативного аналізу значних масивів тексту, генералізації їх в загальну смислову структуру, формування достатньої аргументації та верифікації реальних фактологічних даних;

ЗК 11	Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел, до ефективного використання інформаційних технологій у професійній діяльності;
ФК 1	Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук;
ФК 3	Навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей і процесів філософської традиції та використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних дослідницьких проблем;
ФК4	Вміння використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціалізації;
ФК 5	Розуміння зв'язків спеціалізації не лише з іншими напрямками філософського дискурсу, а й з різними інтелектуальними й гуманітарними практиками;
ФК 7	Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики;
ФК 10	Вміння розробляти соціально-гуманітарні проекти на основі використання спеціальних філософських методів.
ФК 13	Вміння стисло та послідовно викладати наукові підходи щодо філософських проблем під час участі в наукових конференціях, семінарах, інших наукових заходах.

Літературні джерела

1. Ардашкин И. Б. Эпистемологические аспекты исследования телесности человека / И. Б. Ардашкин // Известия Томского политехнического университета. Философия, социология и культурология. Т. 321. – 2012. – № 6. – С. 119-126.
2. Гуманитарное знание и вызовы времени / Отв. ред. и составитель тома С. Я. Левит. – М., СПб.: Центр гуманитарных инициатив; Университетская книга, 2014. – 480 с. (Серия «Humanitas»).
3. Дротянко, Л. Г. Фундаментальне та прикладне знання як соціокультурна та праксеологічна проблема [Текст] / Л. Г. Дротянко; Центр гуманіт. освіти НАН України, Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – К.: Четверта хвиля, 1998. – 174 с.
4. Знание как предмет эпистемологии [Текст] / Рос. акад. наук, Ин-т философии; Отв. ред. В.А. Лекторский. – М.: ИФ РАН, 2011. – 223 с.
5. Ильин В. В. Теория познания. Герменевтическая методология. Архитектура понимания: монография. – М: Проспект, 2018. – 184 с.
6. Касавин И. Т. Современная эпистемология и ее критики: о кризисах и перспективах / И. Т. Касавин // Эпистемология и философия науки. – Т. 55. – 2018. – № 4. – С. 8-25.
7. Петрушенко В. Л. Гносеологія та епістемологія: Навчальний посібник / В. Петрушенко. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. – 209 с.
8. Решетникова Е. В. Метафора в постнеклассическом познании: монография / Е. В. Решетникова; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т (Сибстрин). – Новосибирск: НГАСУ (Сибстрин), 2013. – 160 с.
9. Степин В. С., Кузнецова Л. Ф. Научная картина мира в культуре техногенной цивилизации. – М., 1994. – 274 с.

10. Эпистемология: перспективы развития / Отв. ред. В. А. Лекторский; отв. сек. Е. О. Труфанова. – «Канон+», РООИ «Реабилитация», 2012. – 536 с.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Епістемологічні дослідження сучасної філософії» здійснюється на основі результатів **поточного, модульного та підсумкового (залік) контролів**.

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів

без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 (теми 6-10) усне опитування, тести, завдання	25
Презентація, реферат (теми 1-10)	10
Підсумковий контроль (теми 1-10) – тести, завдання	40